

Yttrande. Motion angående demokrati och mänskliga rättigheter i skolan

Wisbygymnasiets demokratiarbete vilar på skolans grundläggande värdegrund och styrdokumentet för gymnasieskolan (GY11 och Skollagen). Skolans arbete med demokrati är både målinriktat och systematiskt och syftar till att förankra de demokratiska principerna i skolans vardag. Det handlar om att eleverna ska utvecklas till aktiva, ansvarstagande och kritiskt tänkande medborgare, och att undervisning, skolmiljö och fritidsaktiviteter ska genomsyras av respekt för allas lika värde och rättigheter.

Skolan har valt att inte arbeta enligt Skolverkets modell *Demokratistegen*, men bedömer att verksamheten väl motsvarar motionens intentioner och skolans värdegrundsuppdrag enligt Skollagen. Wisbygymnasiet har istället utformat en egen metod för demokrati- och värdegrundsarbete som bygger på forskning, beprövad erfarenhet och skolans egna förutsättningar. Denna metod integrerar demokratiska processer i alla delar av skolans verksamhet och säkerställer delaktighet och inflytande för skolans elever.

En demokratisk skolmiljö

Demokratiuppdraget är en integrerad del av skolans kultur och vardag. På Wisbygymnasiet främjas en öppen, inkluderande och trygg skolmiljö där alla elever känner sig sedda, hörda och respekterade. Genom regelbundna utvärderingar, exempelvis elevenkäter, kartläggs elevernas upplevelse av trygghet, delaktighet och inflytande, vilket ligger till grund för det systematiska kvalitetsarbetet.

Skolan arbetar särskilt för att inkludera alla elever oavsett bakgrund, könsidentitet eller funktionsvariation. Elevskyddsombuden har en central roll i detta arbete och bidrar både till arbetsmiljö och värdegrundsarbete. Varje klass utser sina ombud som deltar i skyddsronder, utbildningar och forum för delaktighet (Skol-ESO).

Elevinflytande och delaktighet

Wisbygymnasiet har en elevkår som planerar och genomför aktiviteter som stärker sammanhållningen på skolan. Elevkåren är ett viktigt forum där elever ges möjlighet att utöva demokratiskt ledarskap, planera aktiviteter och påverka skolans utveckling. Vidare hålls varje vecka så kallad mentorstid där elever och mentorer diskuterar skolfrågor utifrån ett särskilt framtaget material om demokrati och värdegrund. Detta mentorsmaterial används systematiskt i alla klasser och ger eleverna verktyg att reflektera över sina rättigheter och skyldigheter i ett demokratiskt samhälle.

Pedagogiska perspektiv och försteläraryppdrag

Wisbygymnasiet har utsett fem förstelärare med särskilt uppdrag att utveckla skolans demokrati- och värdegrundsarbete utifrån läroplanens fyra perspektiv: det etiska perspektivet, miljöperspektivet, det internationella perspektivet och det historiska

perspektivet. Detta arbete syftar till att skapa en sammanhållen helhet där demokrati och värdegrund blir en naturlig del av all undervisning.

Internationella utbyten och globalt medborgarskap

Skolan arbetar aktivt med internationalisering som en del av demokratiuppdraget. Bland annat genomförs demokratiprojekt med Kibaha i Tanzania (*Youth Participation in Democracy*) samt med skolor i Polen och Estland, där teman som hållbarhet, entreprenörskap och internationellt samarbete står i fokus. Genom Erasmus+ erbjuds alla elever möjlighet att delta i internationella utbyten.

Akademisk integritet och ansvar

En grundläggande del av demokratiuppdraget är att utveckla elevernas akademiska integritet. Eleverna tränas i att ta ansvar för sitt eget lärande och att visa respekt för andra genom att stå för sitt arbete och undvika oetiskt beteende såsom plagiat. På så sätt stärker skolan elevernas känsla för rättvisa och ansvar, värden som är centrala i ett demokratiskt samhälle.

Temadagar och samhällsengagemang

Årligen får skolan besök av representanter från riksdagspartiernas ungdomsförbund, vilket ger eleverna möjlighet att diskutera samhällsfrågor. Under kommande år planerar skolan att arrangera en särskild Almedag i samarbete med Almedalsveckan, där elever får möta politiker och civilsamhället i panelsamtal och workshops. Detta ger eleverna praktisk träning i källkritik, argumentation och samhällsanalys.

Sexualitet, samtycke och relationer

Som en del i värdegrundsarbetet behandlar skolan frågor om sexualitet, samtycke och relationer. Skolan har utvecklat ett eget utbildningsmaterial i ämnet och kompletterar detta med externa föreläsare, vilket stärker elevernas förståelse för mänskliga rättigheter och jämställdhet.

Hälsa, inkludering och fritid

Wisbygymnasiet driver projektet *Hållbar hälsa*, där fysisk aktivitet och elevinflytande kopplas till normmedvetet arbete för att motverka utanförskap. Elevstyrelsen i Skol-IF planerar aktiviteter som stärker både fysisk och psykisk hälsa och samtidigt tränar elever i demokratiska processer och ledarskap.

Samverkan och ansvarsfördelning

Skolan ser demokratifostran som ett gemensamt ansvar där elever, lärare, elevhälsa och ledning samverkar. Försteläraryuppdraget säkerställer att arbetet drivs långsiktigt och samordnat. Dessutom samverkar skolan med aktörer såsom RF-SISU, Region Gotland och Länsteatern för att bredda arbetet med demokrati och inkludering.

Likvärdighet och jämställdhet

I enlighet med motionen visar Region Gotlands statistik på skillnader i trygghet och inflytande mellan olika elevgrupper. Wisbygymnasiet arbetar därför aktivt med att skapa likvärdighet genom att särskilt uppmärksamma elever med utländsk bakgrund, elever med neuropsykiatriska diagnoser och elever som identifierar sig utanför tvåkönsnormen. Skolan arbetar också med jämställdhet på yrkesprogrammen, där studie- och yrkesvägledningen har en viktig roll för att bryta könsstereotypa val.

Sammanfattning

Wisbygymnasiet arbetar systematiskt med demokratiuppdraget genom att integrera demokratiska värderingar i hela verksamheten. Detta sker genom en inkluderande skolmiljö, tydliga forum för elevinflytande, försteläraryuppdrag, internationella

samarbeten, mentorsmaterial och temadagar. Arbetet bygger på forskning och beprövad erfarenhet och syftar till att ge eleverna verktyg att agera som aktiva, kritiskt tänkande och ansvarstagande medborgare – i enlighet med såväl skollagen som motionens intentioner.